

Møterefereat

Sak: **Samarbeidsforum TSO/DSO – mars 2020**

Møtedato/sted:
11.3.2020, Skype

Deltagere:	Glitre Nett
Trond Eriksen	Mørenett
Peter W Kirkebø	Sognekraft
Stian Frøiland	EnergiNorge
Einar Westre	EnergiNorge
Anders Sivertsgård,	EnergiNorge
Per Arne Vada,	BKK Nett
Margrethe Slinde	BKK Nett
Camilla Landro Berntsen	Elvia
Jens Tore Holene	Tensio Nord
Johan Hernes	Tensio Sør
Hilmar Fredriksen	Skagerak Nett
Ellen Strøm Juliussen	Agder Energinett
Kristoffer Sletten	RME
Christina Sepulveda	Statnett
Gunnar G. Løvås	Statnett
Anne Sofie Risnes	Statnett
Arne Dybdal	

Møteleder:
Gunnar G. Løvås

Fraværende: Bjørn Tore Hjartsjø (Skagerak Nett), Knut Lockert (DistriktsEnergi), Åshild Helland (Lyse Elnett), Jan-Erik Brattbakk (Ringskraft Nett) og Eirin Kjølstad Troms Kraftnett

Vår referanse:

Neste møte:
Ultimo april / primo mai 2020

Dato: 18.3.2020

Sign.:

#	Sak	Ansvarlig
1	<p>RME orienterte om Menon-rapporten</p> <p>RME ved Christina Sepulveda orienterte om rapport utført av Menon Economics (ferdigstilt februar 2020), som er knyttet til den samlede regulering av nettselskapene. Den viser at for daglig drift av nettet, hvor det foreligger eksplisitte krav og reguleringer, håndterer nettselskapene bra, mens for områder uten tydelige krav og reguleringer, for eksempel kundeprosesser, er det større forskjeller og ulik praksis.</p> <p>Rapporten gir innspill på videre regulering, hvor første steg er å måle, blant annet kundeprosesser, for å gi bedre vurderingsgrunnlag. Rapporten viser at det er behov for økt transparens, digitalisering og informasjonsdeling mellom nettselskap med kundene og andre aktører i bransjen (for eksempel installatører ol.).</p>	

	<p>RME informerte at rapporten snart vil legges ut på NVEs nettside. Det er ikke avklart hvorvidt og hvordan rapporten eventuelt skal tas med videre med bransjen, men RME påpekte at de uansett er åpne for innspill fra aktørene på rapportens innhold.</p>	
2	<p>Thema Consulting med foreløpig evaluering av TSO/DSO-pilotene Selv om evalueringen skal sluttføres og bli offentlig først 1.5.2020 ga Thema Consulting (ved Berit Tennbakk, Malin Wikum og Mina Ryssdal) i møtet sine foreløpige vurderinger. For evaluering av de enkelte TSO/DSO-pilotene vises det til vedlagte presentasjon.</p> <p>Alle pilotene har bidratt til bevisstgjøring og læring blant de involverte. Nettselskapene og systemansvarlig har i pilotene gjennomgått en modningsprosess vedrørende problemstillingene, og det har blant annet bidratt til økt bevissthet om rollefordeling og forståelse for hverandres utfordringer. Videre fremholdt Thema at mange av løsningene som har vært testet i pilotene har vært gjort innenfor gjeldende forskrift, uten endringer i roller og ansvar. Det vil si at mye av det som har vært testet i pilotene kunne vært gjort uten at det var en pilot, men ved å gjennomføre piloter har partene forpliktet seg til å dokumentere og bidra til at resultatene kan brukes av hele bransjen.</p> <p>Et viktig mål med pilotene var å planlegge bedre, og å flytte så mye som mulig bort fra driftsøyeblikket. En viktig forutsetning for dette er at nettselskapene har bedre informasjon om eget og tilgrensende nett, samt tilknyttet produksjon. Et fellestrekk for de tre pilotene har derfor vært behovet for økt informasjonsutveksling. DSO-pilotene har vist at verktøyutvikling er komplekst og tar tid. Data finnes ikke alltid på rede hånd og i riktig format.</p> <p>Thema savner et strammere opplegg for oppfølging og milepælsrapportering av pilotene. Thema påpekte også, som innspill til fremtidige piloter, at det er ønskelig å avgrense pilotene nærmere, f.eks. klargjør hva som skal gjøres i eller utenfor pilotene, f.eks. verktøyutvikling. Et annet læringspunkt er at det er viktig å dokumentere underveis i gjennomføringen.</p> <p>Korte kommentarer fra pilotene</p> <ul style="list-style-type: none"> - Mørenett ved Peter Kirkebø fremholdt at piloten har fungert bra. Med hensyn til behov for data viser piloten at nettselskapene har tilstrekkelig data i scada for å overvåke, men det er behov for mer informasjon for å kunne foreta driftsplanlegging. - Tensio ved Hilmar understreket at primærfokus i piloten var å sikre forsyningssikkerhet på Fosen. Piloten og spesielt ukerapporten har vært risikoreduserende, blant ved bedre koblingsbilder. Tensio understreket behov for tilgang til plandata, samt behov for å bedre støtteverktøy. - Agder Energi Nett ved Kristoffer Sletten påpekte at første del av piloten ble til stor del brukt til å hente inn og strukturere data, samt at jobben med å videreutvikle verktøy har tatt tid. Agder Energi Nett er først nå i posisjon hvor verktøyene aktiv kan brukes, noe som test at trinning mellom transmisjons- og regionalnettet (26.2.2020) tydelig viste, hvor Agder Energi Nett hadde full kontroll på spenning og reaktiv flyt. Piloten viser at å få aktiv spenningsstøtte fra produsentene er vanskelig. En 	

	<p>generell erfaring fra piloten er at å ha ansvar for spenning men uten tydelige virkemidler er krevende.</p> <p>EnergiNorge ga berøm for en god foreløpig evaluering, men påpekte samtidig at det er viktig at læringseffektene fra operatørfunksjonen tydeliggjøres ytterligere, slik at dette blir nyttig og konkret for andre.</p> <p>Stian Frøiland i Sognekraft etterlyste Statnett sine refleksjoner knyttet til nytteeffektene av pilotene. Statnett og Thema understreket at dette tas inn i evalueringen.</p>	
3	<p>Videre deling av produksjonsplaner med nettselskapene</p> <p>Statnett ved Arne Dybdal orienterte om at Statnett ønsker å tilrettelegge for at løsning for deling av produksjonsplaner, som er utviklet i DSO-pilotene, også kan tas i bruk av andre nettselskap (som er interessert). Systemansvarlig ser behov for å hente inn mer detaljerte produksjonsplaner (aggregatplaner), og da kan informasjonen videresendes til nettselskapene. Videre arbeid med en slik løsning bygger på at produsentene samtykker til dette, samt at nettselskapene flagger interesse for å motta produksjonsplaner.</p> <p>EnergiNorge spurte hvorvidt skissert løsning er i tråd med SO GL (System Operation Guide Line), som vil bli implementert i Norge. Statnett pekte på at at SO GL ennå ikke er implementert, og at forslaget om å arbeide videre med deling av produksjonsplaner tar utgangspunkt i konkrete og eksisterende behov for økt informasjon hos systemansvarlig og nettselskapene.</p> <p>En nærmere konkretisering av prosess for deling av produksjonsplaner vil være tema på neste Samarbeidsforum.</p>	
4	<p>Videre arbeid TSO/DSO</p> <p>Statnett ved Anne Sofie Ravndal Risnes la frem underlag for å initiere en diskusjon om videre prosess for å klargjøre behov for nye aktiviteter innenfor TSO/DSO-området. Erfaringer fra forrige runde med TSO/DSO-piloter (høsten 2018) viser at det er viktig å bli enige om hvordan nye aktiviteter rigges (eksempelvis antall, varighet, omfang på IT-utvikling ol.) og følges opp. En annen problemstilling er hvorvidt vi bør starte nye aktiviteter nå, eller hvorvidt vi bør vente på for eksempel anbefalinger fra Ekspertutvalget.</p> <p>EnergiNorge understreket at det viktig å ikke miste momentum på området, og støtter arbeidet med å fortsette å planlegge nye aktiviteter. Det anbefales derfor å ha et nytt møte (trolig på Skype på grunn av korona-situasjonen) for drøfte hvordan arbeidet med TSO/DSO kan tas videre.</p>	

Vedlegg:

1. Foiler vist i møtet